

Gemeente Loon op Zand
Selectieadvies archeologische monumentenzorg, 19-07-2017

**Selectieadvies archeologische monumentenzorg
Gemeente Loon op Zand
Plangebied Landgoed 't Onthaesten te Kaatsheuvel**

	Naam	Afdeling/bedrijf	Datum	Paraaf
Opsteller(s)	Juan van der Roest	Senior archeoloog, Gemeente 's-Hertogenbosch afdeling SO/Erfgood	19-07-2017	JR
Controle	Stefan Molenaar	Senior archeoloog, Gemeente 's-Hertogenbosch afdeling SO/Erfgood	19-07-2017	SM
Controle Gemeente Loon op Zand	Paul Bexkens	Afdelingshoofd Ruimtelijke Ontwikkeling	1-8-17	

1. Inleiding

In het kader van een VOBP ten behoeve van de planontwikkeling Landgoed 't Onthaesten te Kaatsheuvel zijn voor de verschillende condities onderzoeken uitgevoerd. Ten behoeve van de conditie Cultuurhistorie en Archeologie heeft Oranjewoud (sinds 2014 Antea geheten) in 2009 reeds een archeologisch onderzoek uitgevoerd. In het kader van de toenmalige bestemmingsplanprocedure voor de ontwikkeling van Landgoed Binnenpolder heeft Oranjewoud een bureau- en booronderzoek uitgevoerd in het plangebied Landgoed Binnenpolder. Het huidige plangebied valt geheel binnen het door Oranjewoud onderzochte deel. De gemeente Loon op Zand is toen als bevoegde overheid gevraagd het rapport te beoordelen en een selectieadvies op te stellen.

1.1 Het plangebied

De totale oppervlakte van het plangebied Landgoed 't Onthaesten bedraagt ca. 10 ha. Voor de locatie en exacte begrenzing van het plangebied wordt verwezen naar het VOBP; voor het deel archeologie dat voor het grotere plangebied Landgoed Binnenpolder (ca. 26,5 ha) is opgesteld, wordt verwezen naar het in 2009 beoordeelde rapport van Oranjewoud (zie onder).

1.2 Aard van de bedreiging

De geplande ontwikkeling betreft een herinrichting van het gebied als landgoed, waarbij tevens sprake is van natuurbouw en in beperkte mate nieuwbouw (woningen). Een aantal van de geplande ingrepen zal een bedreiging kunnen vormen voor eventueel aanwezige archeologische waarden.

2. Archeologisch onderzoek

Oranjewoud heeft in oktober 2009 een archeologisch onderzoek uitgevoerd. De resultaten hiervan zijn vastgelegd in het rapport:

Sophie, G., & P.C. Teekens, 2009: Bureauonderzoek en inventariserend veldonderzoek, verkennende fase, Landgoed Binnenpolder te Kaatsheuvel (gemeente Loon op Zand). Archeologische Rapporten Oranjewoud 2009/5 - rev. 00 03-02-2009 beoordeeld op 23 september 2009 door dhr. R.J.M. van Genabeek, senior archeoloog bij de gemeente 's-Hertogenbosch, namens de gemeente Loon op Zand - rev. 01-10-2009 goedgekeurd.

2.1 Onderzoeksmethode

Het onderzoek bestond uit een bureauonderzoek, waarin onder meer een gespecificeerde archeologische verwachting is opgesteld en een inventariserend veldonderzoek (IVO-verkennende fase) om deze verwachting in het veld te toetsen. In het rapport is een advies gegeven aangaande de eventuele noodzaak van aanvullend onderzoek.

2.2 Conclusie onderzoek (verkort)

Uit het onderzoek van Oranjewoud blijkt dat op basis van het uitgevoerde verkennende booronderzoek in het plangebied Landgoed Binnenpolder (26,5 ha) de kans op de aanwezigheid van (intacte) archeologische waarden laag wordt ingeschat en dat het nut van nader archeologisch onderzoek niet wordt ingezien.

2.3 Advies Oranjewoud

Op grond van de resultaten van het bureauonderzoek adviseerde Oranjewoud twee belangrijke zaken:

- het onderzochte deel van het plangebied kan - voor wat betreft de conditie archeologie - vrij worden gegeven voor ontwikkeling ;
- het zuiden van deelgebied I - nota bene: dit is voor het huidige VOBP niet relevant - dient in een nieuw bestemmingsplan een dubbelbestemming archeologie te krijgen.

Het huidige plangebied lijkt daarbij te liggen in een zone met een lage archeologische verwachting, (deelgebied 4 van Oranjewoud, met 3 boringen); alleen een smalle strook aan de noordkant ligt binnen een zone van middelhoge verwachting die tijdens het onderzoek door Oranjewoud in een dichter grid is afgeboord (deelgebied 2 van Oranjewoud, met 13 boringen).

Het plangebied van 't Onthaesten is daarmee in principe vrijgesteld van verder onderzoek en kan worden vrijgegeven voor verdere ontwikkeling.

Oranjewoud (in de situatie 2009) stelt wel dat er altijd de mogelijkheid bestaat dat er tijdens graafwerkzaamheden in het vrijgegeven plangebied toch (losse) sporen en/of vondsten worden aangetroffen. Het betreft dan vaak kleine sporen of resten die niet door middel van een booronderzoek kunnen worden opgespoord. Indien dergelijke sporen wel worden aangetroffen, bestaat er een wettelijke verplichting tot dit binnen drie dagen te melden aan het bevoegd gezag (Monumentenwet 1988, art. 53). In dit geval de gemeente Loon op Zand.

In de huidige situatie (2017) geldt dat voor dergelijke toevalsvondsten de wettelijke plicht bestaat deze bij het Rijk te melden (conform de Erfgoedwet 2015, art. 5.10 en 5.11).

3. Beoordeling rapportage door de Gemeente Loon op Zand

Het rapport uit 2009 was een goed rapport, dat voldoende informatie bevatte om tot een advies te komen. De bevoegde overheid had er daarom mee ingestemd om het plangebied Landgoed Binnenpolder vrij te geven. Zoals eerder gezegd ligt het huidige plangebied 't Onthaesten binnen dit veel grotere plangebied, zodat er op zich geen problemen aan de orde zijn.

3.1 Selectieadvies Gemeente Loon op Zand

Het rapport uit 2009 blijft in principe van kracht; echter de overige rapporten voor het VOBP zoals het nu voor ligt, zijn van zeer recente datum:

- Inrichtingsplan - 11 juli 2017 ;
- Beplantings- en beheerplan - 13 juni 2017 ;
- Toetsing Wet natuurbescherming - 28-juni 2017 ;
- Verkennend bodemonderzoek (milieu) -23 juni 2017 ;
- Akoestisch onderzoek - 05 juli 2017 .

Het archeologisch onderzoek dateert van 8 oktober 2009. Het is opgesteld volgens KNA 3.1 (2009) voor een plangebied (2009) van ca. 26,5 ha. Er is gebruikt gemaakt van (archeologische) kaarten uit die tijd en van Archis 2. Anno 2017 wordt gewerkt met de KNA 4.0 (SIKB BRL 4000) en Archis 3, bovendien is het huidige plangebied meer dan de helft kleiner, maar het huidige plangebied valt wel geheel binnen het voor het archeologisch deel onderzochte gebied.

Het rapport van Oranjewoud is namens de gemeente Loon op Zand goedgekeurd op 23 september 2009 door dhr. R.J.M. van Genabeek, senior archeoloog bij de gemeente 's-Hertogenbosch. Hoewel de resultaten van het onderzoek uit 2009 nog betrouwbaar lijken na 8 jaar, adviseren wij het schrijven van een zogenaamde oplegnotitie die bij het rapport van Oranjewoud wordt gevoegd. Dit voorkomt mogelijke problemen tijdens de verdere procedure.

In deze oplegnotitie - die niet meer dan één tot twee A4-tjes hoeft te beslaan - wordt de huidige situatie anno 2017 geschetst ten opzichte van de oude uit 2009, en wordt gekeken naar recente ontwikkelingen op het gebied van de archeologische kennis over het gebied. Bijvoorbeeld door naar het AHN2 en AHN3 en het vernieuwde Archis 3 te kijken. Het zou daarbij nuttig kunnen zijn het nieuwe plangebied ook in Archis 3 met de nieuwe plangrens aan te melden. De te schrijven oplegnotitie zou dan als een aanvullend document (update 2017) bij het oude onderzoek kunnen worden gevoegd. Het spreekt vanzelf dat deze notitie door een archeologische partij dient te worden opgesteld en (in concept) aan de bevoegde overheid ter goedkeuring dient te worden aangeboden. In de verdere bestemmingsplanprocedure dient de oplegnotitie te allen tijde het rapport te blijven vergezellen.